

OMÉK-történelem (I.)

Csaknem két évszázada rendeznek modern értelemben vett mezőgazdasági kiállításokat Magyarországon. A reformkor és a szabadságharc utáni rendezvények egyre nagyobb szabásúak és professzionálisabbak lettek, egészen addig, amíg 1881-ben megtartották az első OMÉK-ot – még ha nem is ezen a néven. Ettől fogva egyre fejlődött a rendezvény, és túlélte a világháborúk okozta kényszerszüneteket is.

Hazánkban a modern nagyobb mezőgazdasági kiállítások és „állatmutatások” csaknem két évszázados múltra tekinthetnek vissza. Már a reformkor idejében is volt igény arra, hogy nagyszabású és látványos mezőgazdasági kiállításokat rendezzenek Magyarországon. A Medárd-nap környékén tartott állatbemutatók után 1833-ban már sikeres mezőgazdasági gép- és eszköz-kiállítást is szerveztek.

Néhány külföldi résztvevő megjelenésével, több állatfaj bírálatával és díjazásával is kibővített kiállítás után a szabadságharc miatt néhány év kényszerszünet következett. Az 1851-es terménykiállítás kezd-

ményezője Kubinyi Ágoston, a Magyar Nemzeti Múzeum akkori igazgatója volt. A rendezvényt a Nemzeti Múzeum épületében, november elsején, ünnepélyes keretek között Albrecht főherceg nyitotta meg. A gazdaközösség 1854-ben láthatott újra mezőgazdasági kiállítást a megszokott helyen és időben, Köztemken, Medárd napján. Ezen esemény sikerén felbuzdulva, a „Gazdasági eszközök s gépek és gyapjúbundák kiállítás”-t a következő években is megrendezték. Az addigi legnagyobb általános gazdasági kiállítás az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) nevéhez kötődik, amelyet 1857. június

6-11. között tartottak. A 349 akkori résztvevő közül huszonöt érkezett külföldről, de talán ennél is fontosabb, hogy ez már igazi országos seregszemle volt: a kiállításon az ország 58 vármegyéje képviseltette magát a 63-ból.

Új lendület a kiegyezés után

1865 után másfél évtizeden át elmaradtak az országos mezőgazdasági kiállítások, részint a keleti marhavész, másrészt pedig a gyenge terméseredmények és a gazdasági dekonjunktúra miatt is. A kormányzat ezért úgy határozott, nagyobb hangsúlyt kell fektetni a gazdaságpolitikában a mezőgazdaság, illetve azon belül is a szarvasmarha- és juhállomány fejlesztésére.

A XIX. század második felében, a kiegyezés után felállított állami tenyésztelepek kedvező hatása a köztenyésztésre, kellő ismertség hiányában, eleinte nem érvényesülhetett a várt mértékben. Ennek ellensúlyozására ismét kezdeményezték az országos tenyészállat vásárok megszervezését, mint a tenyészállatok népszerűsítésének és terjesztésének legcélravezetőbb módját. A földművelés-, ipar és kereskedelmi miniszter ismét az OMGE szakembereit kérték fel a szervezési feladatok ellátására. A minisztérium az első kiállítás összes költségét magára vállal-

ta, sőt miniszteri közbenjárásra díjtalanul jutottak a szervezők a ferencvárosi marhavásártérhez, a kiállítás új helyszínéhez. Ilyen előzmények után nyílt meg 1881. május 7-én az I. Tenyészállatvásár. A kiállítások sorszámozása is ekkor kezdődött. Azóta 136 esztendő telt el, így idén szeptember 20-24. között a 78. alkalommal rendezik meg hazánkban azt a kiállítást és vásárt, amelyet mára már nem csupán a szakma, a köznyelv is egyszerűen, a rövid néven, OMÉK-ként emleget.

A mezőgazdaság számos ágát felölelő nagyszabású seregszemlének 1885-ben már a Városliget adott otthont. A mezőgazdasági csarnok 4300 négyzetméteren a különböző „magtermények” takarmányfélék mellett már nem csak az állati termékek csoportjait vonultatják fel, mellettük a szakoktatási intézmények is bemutatkoztak. A nagyérdemű a hazai termékkiállaton túl ízelítőt kaphatott a külföldről hazánkba érkező árufeleségekből is. Albrecht főherceg bélyei és óvári urodalmából és Schönborn-Buchheim Ervin gróf munkácsi és árvai urodalmából ugyanis számos külföldi kiállító érkezett az egyre népszerűbbé váló, egyre inkább tematikus szerveződést tükröző eseményre. Ebben az évben már önálló kiállítási csarnokban kapott helyet az erdészeti kiállítás, a mezőgazdasági gépbemutató, valamint a bor- és szeszesital-kiállítás. A kísérő rendezvények sorát nyáron aratógépverseny gazdagította, szeptember elején pedig gőzekeverseny. Akkoriban kezdett szokássá válni az is, hogy a kiállításokhoz kapcsolódva a különböző szakmai szervezetek és egyesületek tapasztalataik megosztása érdekében konferenciákat is szervezzenek.

A honfoglalás ezredik évfordulójának tiszteletére szervezett 1896. évi Millenniumi Kiállításnak, az 1885. évi országos kiállít-

Németh Jenő ügyvezető-tulajdonos, Silvanus Csoport Kft.

„A Silvanus Csoport Kft. gyors növekedését a fajfajta nemesítésével, szaporítóanyagának előállításával és forgalmazásával foglalkozik. Célunk, hogy fajfajtáinkkal olyan megoldásokat nyújtsunk a földtulajdonosoknak és a gazdálkodóknak, amelyekkel a megszokott fajfajokhoz képest jóval magasabb hozamot tudnak elérni. Fajfajtáink iparifa-ültetvények és energetikai ültetvények telepítésére alkalmasak, a szárazabb homoktalajoktól az ártéri területekig.

Ez a kiállítás nagyszerű lehetőség számunkra arra, hogy bemutassuk nemesítési eredményeinket és hogy népszerűsítsük fajfajtáinkat. Már sokadik alkalommal veszünk részt a kiállításon, mivel a cég korábban díszfaiskolai és kertészeti témában részt vett már, sőt, már az erdészeti üzletágunk is többször képviseltette magát. A cégünk korábban díjat is nyert az OMÉK-on.

Szeretnénk bemutatni tevékenységünket, és partnereket keresünk, hiszen az új erdősítési támogatások kiváló lehetőséget adnak a földtulajdonosoknak arra, hogy ezekkel az új fajfajtákkal nagy produktumú faültetvényeket létesítsenek.”

táshoz hasonlóan a Városliget lett a helyszíne. A mezőgazdaság az ország életében betöltött szerepének megfelelően mindkét főcsoportban, a történelmi és a jelenkori kiállításon is szerepelt. A történelmi főcsoport épülete – ami Vajdahunyadvár néven vált ismertté, és a kiállítás bezárása után a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár otthonává vált – mellett külön pavilont építettek a történelmi vadászat bemutatására. A Herman Ottó által rendezett, az ősfoglalkozásokat ismertető kiállításokat – halászat, pásztorkodás – is ebben a főcsoportban láthatta a közönség. Az ezredéves kiállítás jelenkori része az agrárgazdaság teljes egészét reprezentálta, sőt a korábbi kiállításokon alig szereplő erdészet, vízgazdálkodás és meteorológia is önálló bemutatkozási lehetőséget kapott. Méltó módon képviseltette magát külön csoportban a mezőgazdasági gépészet és az élelmiszeripar. Tényleges

állatvásárokat is tartottak, egyrészt az Erzsébet királyné út melletti állatbemutató telepen, másrészt pedig a kőbányai sertéslepen. Volt baromfi- és ebkiállítás, élő méhek kiállítása, két lókiállítás (használati- és tenyészlóvak), valamint a sertések, juhok és a szarvasmarhák részére is rendeztek két-két bemutatót, ahol a hízők mellett felvonultatták a tenyészállatokat is.

A rendszeressé váló események helyszíne kezdetben a térítésmentesen rendelkezésre bocsátott ferencvárosi marhavásártér volt. 1892-től a Keleti pályaudvar melletti úgynevezett Tattersall adott helyszínt az egyre színesebbé és szakmai kínálatát tekintve is egyre gazdagabbá váló vásári forgatagnak. A fokozódó érdeklődés, az egyre több jelentkező világosan mutatta, hogy ez a helyszín nem tud sokáig megfelelni az igényeknek, ezért 1912-ben megkezdődtek az építkezések a Pongrác út melletti Ligetlelki

Pethő Ferenc ügyvezető, Szuper Mix Kft.

„Társaságunkat 1992-ben alapították sütőszerszám gyártására. A mai napig gyártunk sütőszert, de már nem ez a fő termékünk. Fő profilunk továbbra is sütőipari alapanyagok gyártása, a többi között magkeverékeket, nyers gabonapelyheket, töreket, pörkölt árpalisztet és pörkölt rozslisztet gyártunk. Saját fejlesztésű kész alapkeverékeink elsősorban a rozs és a rozsos sütőipari termékekhez készülnek. A sütőipari alapanyagok mellett rozsból, kölesből, búzamalátából extrudálunk ropogtatnivalókat, melyekhez semmilyen adalék- vagy segédanyagot nem használunk, és amelyek tartalmazzák a gabonák teljes egészét. Az általunk felhasznált búzát és rozst magyar termelőktől szerezünk be, a lenmagot és a hántolt napraforgót pedig külföldről.

Az idei lesz a második alkalom, hogy kiállítunk az OMÉK-on. Termékeink elsősorban a szakmai érdeklődőknek szólnak, és reméljük, találunk új partnereket. Fontosak számunkra a termelők is, akik megfelelő tisztaságú alapanyagot tudnak biztosítani nekünk. Természetesen gondolkodunk az OMÉK-ra kilátogató nagyközönségre is: a standunkon meg lehet kóstolni natúr extrudátumainkat.”

dűlőben. E terület köré, az Albertirsai út és a Lóversenytér által határolt területen épült ki később a budapesti vásártér.

Közbeszól a Nagy Háború

Az építkezés folytatását és a tenyészállatvásárok rendezését a világháború kitörése hosszú időre megakadályozta. Hétéves kényszerű szünet után, 1921. április 9–11-én sikerült végül mezőgazdasági kiállítást rendezni országhatárainkon belül. A 30. Tenyészállatvásár és Gépkiallítás helyszíne az új Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár Telep volt.

Az 1929-ben megrendezett 38. kiállítás hivatalos neve már „Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár” volt, ezzel is jelezve a rendezvény hatókörének bővülését. Ekkorra épült meg a fővárosban a főbejáratig vezető villamosjárat is, de egyéb újdonsággal is szolgált a 88 évvel ezelőtti esemény, ugyanis bevezették a díjazott tenyészállatok elővezetését is. Lovasversenyeket és hajtóbeutatókat tartottak, amelyek a szakmai szempontokon túl a közönségnek szóló látványosságot is jelentettek. Az OMÉK szabályzata továbbra is hűen őrködött a vásári jelleg megőrzésén (csak eladó állatot lehe-

tett bemutatni és többféleképpen igyekeztek az üzletkötést megkönnyíteni), de egyre fontosabb lett a vásár szórakoztató és közönségvonzó jellege is. A 19. századi és a 20. század eleji kiállításokkal ellentétben már nemcsak a kiállítók és a vásárolni szándékozó gazdák látogattak el a kiállításokra, egyre nagyobb érdeklődést mutatott a mezőgazdaság berkein belüli eredmények és a megtekinthető termékek iránt a városi lakosság is. Úgy mond divatos lett a kiállításokon és hozzájuk kapcsolódó rendezvényeken a megjelenés. A társasági élet fontos színhelyévé váltak ezek az események. A rendezvényeken való megjelenés magas presztízsének köszönhetően, a szigorú szabályzati rend ellenére, fokozatosan emelkedett a kiállításra felhajtott állatok száma is. Ez a tendencia többé-kevésbé tartotta magát az 1941-ben megrendezett 50. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásárig, az 1943-ra tervezett kiállítás azonban már csupán csak terv maradhatott, mert megrendezését a házáinkat is elérő háború megghiúsította.

(Folytatjuk)

B. L. – T. V.

Forrás: Szabó László Péter/mmgm

Nagy érdeklődés az OMÉK-termékdíj-pályázatok iránt

Nagy érdeklődés mutatkozik a Földművelésügyi Minisztérium és az Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft. által a 78. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár alkalmából meghirdetett termékdíjpályázatok iránt. Az OMÉK-termékdíj-pályázatok 13+3 kategóriában írták ki, melyeket a hagyományoknak megfelelően a szakértő bírálóbizottságok javaslatai alapján ítélnék oda.

Továbbra is igen népszerűek az OMÉK termékdíjtenderek, folyamatosan érkeznek jelentkezések a még elérhető kategóriákban. A pályázatokat július végéig bírálják el. A nyertesek az OMÉK szeptember 20-ai megnyitóján vehetik majd át díjaikat, ünnepélyes keretek között.

A 78. OMÉK díjai

Hagyomány és Innováció Díj az Agrárgazdaságban (Hida)
Az Élelmiszerhulladékok Megelőzéséért Díj
Élelmiszerdíj – Kistermelő vagy Kézműves Terméket Előállító
Mikrovállalkozás Terméke Díj
Élelmiszerdíj – Kisvállalkozás Által Előállított Termék Díja
Élelmiszerdíj – Közép- vagy Nagyvállalkozás Által Előállított Termék Díja
Helyi Termék Díj
Kertészeti Díj
Növénytermesztési Díj
Agrárfejlesztési Díj
Állattenyésztési Díj
Mezőgazdasági Gépesítési Díj
Halászati Késztermék Díj
Erdei Élelmiszertermék Díj
Miniszteri Nagydíj
Közönségsdíj
Magyarország Legszebb Konyhakertje Díj